

Ktorých chýb sa rodičia pri výchove dopúšťajú najviac?

- 1. Prehnaná láska.** Niektorí rodičia z veľkej lásky dieťaťu všetko dovoľia, vychovávajú ho ako jedináčika, stále sa strachujú o jeho zdravie, všetko preň i zaň vykonávajú, odstraňujú mu všetky prekážky a ťažkosti z cesty, stále ho obkakujú a obsluhujú. V mnohých prípadoch sa z takto vychovaného dieťaťa stane egoistická, nesamostatná bytosť, na jednej strane veľmi náročná, bude vyžadovať, aby každý s ňou tak zaobchádzal ako jej rodičia, na druhej strane citovo nezrelá, ktorá ak nedostane to, čo si žiada, bude reagovať prejavmi hystérie, násilne sa bude domáhať splnenia svojich požiadaviek. Z mnohých takto vychovaných jednotlivcov sa stanú psychicky narušené bytosti: egoisti, konfliktné osoby, ktoré sa budú domnievať, že všade musia mať výsadné postavenie, aké mali v rodičovskom dome. Ich manželstvá neraz stroskotávajú pre nekonečný **egoizmus, požadovačnosť a despotizmus**. Na pracoviskách mávajú niektorí takto vychovaní jednotlivci samé konflikty, sú neznášanliví, egoistickí, často narážajú na záujmy iných ľudí, a preto sú všade outsidermi. Mávajú zväčša i narušené sebavedomie, preceňujú alebo podceňujú sa, a preto veľmi často neadekvátne reagujú na spoločenské požiadavky, na spoločenské podnety alebo zlyhávajú v medziľudských vzťahoch.
- 2. Nedostatok rodičovskej lásky.** Rodičia, ktorí nemajú dost' radi svoje dieťa, vytvárajú to najhoršie spoločenské výchovné prostredie. Dieťa potrebuje od svojich rodičov **mnoho lásky a pocit bezpečnosti**. To sa nemilovanému dieťaťu nedostáva, stále ho urážajú, ponižujú, kárajú, zavrhujú a podceňujú, čo veľmi rušivo pôsobí na jeho psychiku. Dieťa stráca sebadôveru, podlamuje sa jeho sebavedomie, preto sa začne podceňovať. Zdravý pocit sebadôvery a správne sebahodnotenie sú to najcennejšie, čo môžu rodičia svojmu dieťaťu poskytnúť. Zavrhované a nemilované dieťa je nešťastná bytosť, trpiaca silným **komplexom menejcennosti**, ktorá sa nevie presadiť v škole ani medzi kamarátmi a ktorá si nevie obhájiť svoje práva, nie je schopná správne odhadnúť svoje možnosti, je utiahnutá, zahriaknutá, nepriebojná, ustráchaná. Keď takýto človek dorastie, je precitlivený, konfliktný, bez sebavedomia, nemá vypestovaný správny vzťah k práci, nesprávne reaguje na spoločenské podnety. Takí jednotlivci často trpia vzťahovačnosťou, čo sa navonok prejavuje silnou

precitlivosťou a urážlivosťou na objektívnu kritiku, ktorú pokladajú za útok proti svojej osobe. Aj v manželstvách sa takíto jednotlivci stále dostávajú do konfliktov so svojim partnerom pre svoju neznášanlivosť, škriepnosť a nedorozumenia. Manželstvá takých ľudí sa pomerne často končievajú rozvodom.

3. **Neusporiadaný rodinný život.** Deti z rozvrátených alebo neúplných rodín, najmä z rozvedených manželstiev, sú veľmi postihnuté, lebo si **osvojujú tie isté spôsoby konania**, správania a myslenia, ktoré sa prejavovali u ich rodičov. Veď deti neraz verne **napodobňujú rodičov** v každej situácii. Také deti žijú v ustavičnom nervovom napätí, sú podráždené, duševne rozpoltené, rodičia u nich stratili autoritu v dôsledku vzájomného kritizovania a ponižovania sa a vzájomne si adresovaných nadávok. Ich deti sú na rozpakoch, na čiu stranu sa postaviť a ku komu sa pridať – k matke, alebo k otcovi. Aj v škole sa dieťa z rozháraných rodinných pomerov prejavuje ako roztržité, nervózne, ustrašené, uplakané. Keď takéto deti dospejú, stanú sa z nich konfliktné osoby, kverulanti, veční nespokojenci, ponosovači, neznášanliví pracovníci. Mnohí si prinášajú tieto vlastnosti aj do manželstva.
4. **Nadmerná ctižiadostivosť rodičov**, ich úsilie o sebarealizáciu prostredníctvom dieťaťa, snaha dosiahnuť to, na čo sami nestačili. Na dieťa kladú veľmi vysoké nároky, preťažujú ho. Keď dieťa nestačí plniť veľmi vysoké nároky a požiadavky rodičov, stráca sebadôveru, začne sa podceňovať a utvárať si nesprávne predstavy o sebe a svojich schopnostiach.
5. **Nervozita a napäté ovzdušie v rodine.** Nervózni rodičia nie sú schopní správne vychovávať svoje deti, dopúšťajú sa často výchovných chýb svojim správaním, neuváženými podnetmi a reakciami, ktoré sa potom prenášajú na správanie detí. **Nervózni rodičia mávajú obyčajne aj nervózne deti.** Keď do školy príde dieťa z nevhodného prostredia, často narobí pedagógom mnoho starostí pri ich úsilí napraviť to, čo rodičovská výchova pokazila (pričom toto úsilie sa zo strany rodiny neraz permanentne marí).

© 2000 Doktor JajBolí & DIDA, <http://www.dida.sk/Doktor>

Autor: Dr. Ľudovít Repáň – Psychológ bez čakárne
© 1999 - 2000 <http://www.psychologia.sk>